

Wielka lista

PREFIXES & SUFFIXES

Poniżej znajdziesz najczęściej używane przedrostki i końcówki wyrazów w angielskim.

1. Prefixes

Prefix	Część mowy	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
a-	przymiotnik	not, without	atypical, asymmetrical
anti-	przymiotnik, rzeczownik	against	antisocial, antidote
arch-	rzeczownik	most, supreme	arch-enemy, archbishop
auto-	przymiotnik, rzeczownik	self	automatic, autoportrait
bi-	przymiotnik, rzeczownik	two	biracial, bicycle
co-	czasownik, rzeczownik	together	co-operate, co-owner
counter-	przymiotnik, czasownik, rzeczownik	against	counteract, counteroffensive
de-	czasownik	reverse action take away	deactivate dethrone
dis-	przymiotnik, czasownik, rzeczownik	not, opposite reverse action	dishonest disconnect
en-	przymiotnik, rzeczownik	put in make	endanger enable
ex-	rzeczownik	former	ex-boyfriend, ex-politician
extra-	przymiotnik	exceptionally outside	extra-special extramarital
fore-	czasownik, rzeczownik	before	foreground, foresee
hyper-	przymiotnik, rzeczownik	extreme(ly)	hyperactive, hypersensitivity
ill-	czasownik w past participle	badly	ill-timed ill-advised

1. Prefixes

Prefix	Część mowy	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
in-, im-(przed p), il-(przed l), ir-(przed r)	przymiotnik	not, opposite	insensitive, impossible, illegal, irresponsible
inter-	przymiotnik, czasownik	between, among	international, interrelation
mal-	przymiotnik, czasownik, rzeczownik	bad(ly)	malfunction, maltreatment
mid-	rzeczownik	in the middle of	mid-twenties, mid-Atlantic
mis-	czasownik, rzeczownik	wrong(ly)	misinform, misunderstanding
multi-	przymiotnik, rzeczownik	many	multicoloured, multinational
non-	przymiotnik, rzeczownik	not	nonprofit, non-smoker
out-	czasownik, rzeczownik	be/do more than	outnumber, outgrow
over-	przymiotnik, czasownik	too much	overconfident, overachieve
post-	przymiotnik, rzeczownik	after	postwar, postindustrial
pre-	przymiotnik, rzeczownik	before	pre-made, prehistoric
re-	czasownik, rzeczownik	again, back	renovate, recall
semi-	przymiotnik, rzeczownik	half	semicircle, semiannual
sub-	przymiotnik, rzeczownik	below	subconscious, subtopic
super-	przymiotnik, rzeczownik	more than, special	supernatural, superpower
trans-	przymiotnik, czasownik	across	transatlantic, transplant
un-	przymiotnik, imiesłów, czasownik	not, opposite reverse action	unhappy undress
under-	czasownik, imiesłów	too little	underwhelmed, underappreciate
vice-	rzeczownik	deputy	vice-chancellor, vice-president

2. Suffixes - tworzenie rzeczowników

Suffix	Dodajemy do	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
-age	czasownika	action, process, result of	coverage, breakage
-al	czasownika	action, process of	rehearsal, withdrawal
-ance, -ancy	przymiotnika, czasownika	action, process of	acceptance, expectancy
-ation/-tion/ -sion	czasownika	action, process product of	exploration, organisation
-ee	czasownika	a person affected by an action	employee, interviewee
-ence, -ency	przymiotnika, czasownika	action, process of	confidence, transparency
-er, -or	rzeczownika, czasownika	a person/thing that does/belongs to	New Yorker, writer
-ess	rzeczownika	female	lioness, actress
-ette	rzeczownika	small	kitchenette, novelette
-ful	rzeczownika	amount held in	roomful, spoonful
-hood	rzeczownika	quality, group, time of	childhood, likelihood
-ing	rzeczownika	action, product of	running, painting
-ism	rzeczownika	practice, belief	criticism, socialism
-ity	przymiotnika	quality, degree of	availability, creativity
-ment	czasownika	process, result of	enjoyment, improvement
-ness	rzeczownika	quality of	friendliness, sickness
-ship	rzeczownika	state, status, quality of	friendship, relationship
-th	przymiotnika, czasownika	quality, condition of	length, growth

3. Suffixes - tworzenie przymiotników

Suffix	Dodajemy do	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
-able/-ible	czasownika	having certain quality, can be (done)	comfortable, washable
-al/-ial	rzeczownika	related to	accidental, fictional
-ant	czasownika	is or does something	hesitant, inhabitant
-ar/-ary	rzeczownika	near, of, or typical for	spectacular, ordinary
-ate	rzeczownika, przymiotnika	having or characterised by	considerate, delicate
-ed	rzeczownika	having	cultured, blue-eyed
-ent	czasownika	is or does something	different, independent
-ful	rzeczownika	full of, providing	peaceful, eventful
-ic	rzeczownika	related to	historic, electric
-ical	rzeczownika	related to	symmetrical, logical
-ish	przymiotnika, rzeczownika, rzeczownika miejsca	rather (like) inhabitant of, language of	greenish Polish
-ive	czasownika	can do, does	creative, attractive
-less	rzeczownika	without	useless, homeless
-like	rzeczownika	like	childlike, doglike
-ly	rzeczownika	with the quality of	weekly, friendly
-ory	rzeczownika, czasownika	related to, providing	sensory, satisfactory
-(i)ous	rzeczownika	having	dangerous, courageous
-proof	rzeczownika	protected/protecting against	bulletproof, waterproof
-ward	przymiotnika	towards	southward, backward
-y	rzeczownika	like, characterised by	wealthy, dirty

4. Suffixes - tworzenie rzeczowników i przymiotników

Suffix	Dodajemy do	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
-ese	rzeczownika miejsca	inhabitant of, language of	Chinese, Japanese
-(i)an	rzeczownika	belonging to, characteristic of	Parisian, republican
-ist	rzeczownika	practitioner of	scientist, elitist

5. Suffixes - tworzenie przysłówków

Suffix	Dodajemy do	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
-ly	przymiotnika	in a way	quickly, interestingly
-ward(s)	przymiotnika	towards	southwards, backwards

6. Suffixes - tworzenie czasowników

Suffix	Dodajemy do	Najczęstsze znaczenie	Przykłady
-ate	rzeczownika	causative	celebrate, differentiate
-en	przymiotnika	make, become	darken, lengthen
-ify	przymiotnika, rzeczownika	causative, make	simplify, testify
-ise/-ize	przymiotnika, rzeczownika	many meanings	symbolise, idolize

Tipy i triki

WORD FORMATION

Rozwiązywanie zadań na słowotwórstwo wcale nie musi być trudne! Znając charakterystyczne końcówki oraz poniższe triki, word formation stanie się dla Ciebie "a piece of cake"!

1. **The** - po tym przedimku wiemy, że na pewno pojawi się rzeczownik lub przymiotnik w najwyższym stopniu.
2. **A/an** - kolejny przedimek, po którym wstawimy rzeczownik.
3. **And** - gdy używamy and, prawie zawsze użyjemy tej samej formy przed nim i po nim.
Przykład: As an artist, she spent her days *painting* **and** *replying* to her customers emails.
4. **Or** - tak jak przy and, prawie zawsze forma będzie się powtarzać.
Przykład: I thought she was *irritated* **or** *even disgusted* with what she saw.
5. **Przymiotnik + rzeczownik** - jeśli mamy lukę po przymiotniku to prawie na pewno brakującym słowem jest rzeczownik, a jeśli luka jest przed rzeczownikiem to zazwyczaj trzeba w nią wpisać przymiotnik.
Przykład: I had a very *tiring* day.
6. **Operator** - jeśli w zdaniu luka jest po operatorze, to są bardzo duże szanse na to, że powinniśmy wpisać w nią przysłówek.
Przykład: I **am** *usually* quite well-organised.
7. **Very/really/absolutely itp.** - po tych słowach zazwyczaj mamy przymiotnik.
8. **'s** - jeśli 's określa przynależność to na pewno wpiszemy po nim rzeczownik lub przymiotnik określający rzeczownik, który jest po luce.
Przykład: My grandma's *cakes* are always delicious.
9. **so** - po **so** zazwyczaj będzie przymiotnik lub przysłówek.
10. **A lot of/lots of** - po tym wyrażeniu najczęściej będzie występował rzeczownik lub przymiotnik określający rzeczownik, który jest po luce.
11. **my, your, his, her...** - po tych słowach zawsze będzie rzeczownik lub przymiotnik określający rzeczownik, który jest po luce.
12. **Brakujący czasownik** - zawsze sprawdzajmy czy w zdaniu jest czasownik. Bez niego zdanie nie istnieje.

ĆWICZENIE

Uzupełnij zdania zmieniając podany wyraz.

1. A reliable TV channel must _____ that due impartiality is preserved in its news programmes. **SURE**

2. Renewable energy sources will become _____ more important as time goes on. **PROGRESS**

3. There is no one _____ to encourage more pro-environmental behaviour among our citizens. **SOLVE**

4. This portable device _____ our patients to type their message instead of speaking. **ABLE**

5. In today's world very few things are socially _____. **ACCEPT**

6. We should direct our efforts towards greater _____. **EFFICIENT**

7. We don't want to organise our own trip this year so we're thinking of going on a _____ holiday instead. **PACK**

8. Nurses complain of being overworked and _____. **PAY**

9. _____ rains have caused a massive landslide in India. **TORRENT**

10. Click here to receive a _____ version of your certificate. **PRINT**

11. Many of the older paintings have recently _____ extensive restoration. **GO**

12. The cold weather has made it _____ for farmers to protect their crops. **NEED**

ODPOWIEDZI

1. A reliable TV channel must **ENSURE** that due impartiality is preserved in its news programmes. **SURE**
Po must potrzebujemy czasownika, ale SURE nie pasuje. Dodajemy przedrostek i nasz czasownik zmienia znaczenie!
2. Renewable energy sources will become **PROGRESSIVELY** more important as time goes on. **PROGRESS**
Między czasownikiem a przymiotnikiem potrzebujemy przysłówka. Oprócz dodania końcówki -sive (charakterystycznej dla przymiotnika) dodamy też -ly (charakterystyczne dla przysłówka)
3. There is no one **SOLUTION** to encourage more pro-environmental behaviour among our citizens. **SOLVE**
Po one potrzebujemy rzeczownika. Dodajemy końcówkę -tion, która powoduje, że zmieniają się też inne litery w tym wyrazie.
4. This portable device **ENABLES** our patients to type their message instead of speaking. **ABLE**
W tym zdaniu brakuje czasownika. Powstanie on po dodaniu przedrostka -en, ale pamiętamy też o odmianie czasownika!
5. In today's world very few things are socially **UNACCEPTABLE**. **ACCEPT**
Po przysłówku wstawimy przymiotnik. Dodajemy końcówkę -able, ale z sensu zdania wynika też, że potrzebujemy przymiotnika negatywnego, więc dodamy przedrostek -un.
6. We should direct our efforts towards greater **EFFICIENCY**. **EFFICIENT**
Po przymiotniku potrzebujemy rzeczownika. Dodamy końcówkę -ency.
7. We don't want to organise our own trip this year so we're thinking of going on a **PACKAGE** holiday instead.
PACK
Package holiday to kolokacja. Package powstaje przez dodanie końcówki -age.
8. Nurses complain of being overworked and **UNDERPAID**. **PAY**
Po and wiemy, że musimy użyć tej samej części mowy, która pojawiła się przed and. Będzie to przymiotnik (taki sam jak Past Participle), ale z odpowiednim przedrostkiem, co wynika z sensu zdania.
9. **TORRENTIAL** rains have caused a massive landslide in India. **TORRENT**
Torrential rain to również kolokacja. Do torrent dodajemy końcówkę -ial, aby powstał przymiotnik.
10. Click here to receive a **PRINTABLE** version of your certificate. **PRINT**
Z sensu zdania wnioskujemy, że certyfikat jest "możliwy do wydrukowania", stąd przymiotnik i końcówka -able.
11. Many of the older paintings have recently **UNDERGONE** extensive restoration. **GO**
W zdaniu brakuje czasownika. Go musimy odmienić i dodać przedrostek wynikający z sensu zdania
12. The cold weather has made it **NECESSARY** for farmers to protect their crops. **NEED**
Po make sth zazwyczaj użyjemy przymiotnika lub przysłówka. Dodajemy końcówkę -ary, ale jednocześnie w wyrazie need zachodzą też inne zmiany. Nie w każdym wyrazie wystarczy dodać końcówkę!